

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Savska 62

Poslovni broj: I KŽ-1/2023-9

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Ivana Turudića univ.spec.crim., predsjednika vijeća, Tomislava Juriše, dr. sc. Tanje Pavelin, mr.sc. Marijana Bitange i Marije Balenović, članova vijeća, uz sudjelovanje sudske savjetnice Ive Kero, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog Ž. Đ., zbog kaznenog djela iz članka 111. točka 1. i 3. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – ispravak, 101/17., 118/18. i 126/19. – dalje: KZ/11.), odlučujući o optuženikovoј žalbi podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Splitu od 10. listopada 2022. broj K-13/2022., u sjednici vijeća održanoj 22. veljače 2023., u prisutnosti u javnom dijelu sjednice optuženika i branitelja optuženika J. C., odvjetnika u S.

p r e s u d i o j e

I Prihvaća se djelomično žalba optuženog Ž. Đ. te se pobijana presuda preinačuje u odluci o kazni na način da se optuženik za kazneno djelo iz članka 111. točka 1. i 3. KZ/11. zbog kojeg je prvostupanjskom presudom proglašen krivim, na temelju članka 111. KZ/11. osuđuje na kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 35 (tridesetpet) godina.

II U ostalom dijelu žalba optuženika odbija se kao neosnovana te se u ostalom pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Prvostupanjskom presudom Županijskog suda u Splitu optuženi Ž. Đ. proglašen je krivim zbog kaznenog djela protiv života i tijela, teškog ubojstva iz članka 111. točka 1. i 3. KZ/11. činjenično i pravno opisanog u izreci te presude te je na temelju članka 111. KZ/11. osuđen na kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 38 (tridesetosam) godina.

1.1. U izrečenu kaznu dugotrajnog zatvora optuženiku je temeljem članka 54. KZ/11. uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru i istražnom zatvoru od 30. studenog 2021. pa nadalje.

1.2. Na temelju članka 68. stavak 1., 2. i 3. KZ/11. izrečena je sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja koja može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora.

1.3. Na temelju članka 158. stavak 1. i 2. ZKP/08. žrtva mlt. M. Đ. je s imovinskopравnim zahtjevom upućen u parnici.

1.4. Na temelju članka 79. stavak 2. KZ/11. od optuženika je oduzet jednobridni nož ukupne dužine 30 centimetara (drške duljine 12 centimetara i oštrice duljine 18 centimetara) te je naloženo da će se isti uništiti.

1.5. Na temelju članka 148. stavak 1. u vezi s člankom 145. stavak 2. točka 1. i 6. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/11. – Odluka Ustavnog suda, 143/12., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. – dalje u tekstu ZKP/08.) optuženik je dužan na ime troškova postupka platiti ukupan iznos od 15.431,00 kuna (petnaesttisućaačetiristotridesetjednukunu)/2.048,04 eura po tečaju od 7,53450), od čega iznos od 11.431,00 kuna (jedanaesttisućaačetiristo tridesetjednukunu) predstavlja troškove vještačenja, a iznos od 4.000,00 kuna (četiritisućekuna) predstavlja paušalnu svotu.

2. Protiv te presude žalbu je podnio optuženi Ž. Đ. po branitelju J. C., odvjetnika u S., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te zbog odluke o kazni s prijedlogom da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske ukine prvostupanjsku presudu i predmet vrati na ponovno suđenje pred drugim vijećem a podredno da preinači pobijanu presudu na način da se optuženik blaže kazni.

3. Postupajući u skladu s odredbom članka 474. stavak 1. ZKP/08. spis je bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

4. Žalba je djelomično osnovana.

5. U okviru žalbene osnove bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. ZKP/08. optuženik ukazuje da je u činjeničnom opisu izreke presude navedeno da je optuženik u duljem vremenskom razdoblju i od trenutka rođenja zajedničkog sina M. Đ. ponižavao V. P., novčano ju iskorištavao, vrijeđao, nasrnuo na nju nožem, držao nož pod vratom, s nožem spavao, te da u obrazloženju presude nisu navedeni razlozi u odnosu na prethodno navedeno razdoblje a niti to proizlazi iz navedenih dokaza pa je presuda u tom dijelu nejasna i ne može se ispitati. Međutim, prvostupanjski sud (17. strana 5. odlomak odozgora) obrazlaže, pozivajući se iskaze saslušanih svjedoka da je zlostavljanje pokojne V. P. trajalo godinama (dakle dulje vremensko razdoblje) te s obzirom na to, činjenica da prvostupanjski sud ne iznosi razloge u odnosu na početak tog razdoblja (trenutak rođenja sina) u konkretnom slučaju ne predstavlja bitnu povredu kaznenog postupka zbog koje se presuda ne može ispitati. Valja uputiti da temeljem odredbe članka 111. točka 3. KZ/11. kazneno djelo teškog ubojstva čini onaj tko ubije blisku osobu koju je već ranije zlostavljao pa točno označavanje razdoblja zlostavljanja nije dio

objektivnog obilježje tog kaznenog djela već eventualno može predstavljati povećanu kriminalnu količinu pa tako i otegotnu okolnost što kao takvo prvostupanjski sud nije niti uzeo u obzir o čemu će naknadno, prilikom odluke o kazni, biti riječ. Optuženik u žalbi, bez preciznijih žalbenih navoda, samo ukazuje da je prvostupanjski sud ispitivao svjedoke na način suprotan odredbi članka 289. ZKP/08. čime ustvari upućuje na bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 2. ZKP/08. koju sud ispitujući prvostupanjsku presudu po službenoj dužnosti u skladu s člankom 476. stavak 1. točka 1. i 2. ZKP/08. nije utvrdio pri čemu treba naglasiti da povrede neke od odredaba iz članka 289. ZKP/08. ne bi u skladu s odredbom članka 300. ZKP/08. rezultirala nezakonitošću tog dokaza. Preostali žalbeni navodi suštinski predstavljaju žalbu na pogrešno utvrđeno činjenično stanje pa će u okviru te žalbene osnove i razmatrati

6. Optuženik smatra da je prvostupanjski sud dao prevelik značaj dokazima iz kojih je izveo zaključak o postojanju zlostavljanja kao kvalifikatornog elementa i pritom posebno upire na iskaz M. Đ., zajedničkog sina žrtve i optuženika. Smatra da je taj značajni iskaz sud pogrešno ocijenio jer se radi o jedinom svjedoku koji ima neposrednog saznanja o zajedničkom životu majke i oca. Međutim prvostupanjski sud je detaljno i savjesno analizirao iskaz M. Đ. dovodeći ga u vezu sa ostalim provedenim dokazima (17. strana, 1.-5. odlomak), koje također valjano analizira i ispravno zaključuje o njihovoj vjerodostojnosti i značaju, a posebno upirući na činjenicu narušenih odnosa u obitelji što svjedok M. Đ. detaljno opisuje (djelomično odgovara radnjama navedenim u činjeničnom opisu u okviru kvalifikatornog elementa) te je iznio zaključke koje u potpunosti podržava i ovaj drugostupanjski sud.

6.1. Nadalje optuženik u žalbi u odnosu na zaključak suda o postojanju kvalifikatornog elementa zlostavljanja relativizira značaj razgovor svjedokinje J. T., zaposlene u skloništu za žrtve obiteljskog nasilja pri „C.“ u S., i žrtve te ukazuje da upravo iz sadržaja razgovora proizlazi da zlostavljanja i nasilja nije bilo. Međutim prvostupanjski sud (10. strana, 6.-7. odlomak te 17. strana, 7. odlomak) ispravno analizira razgovor žrtve s J. T. te zaključuje da i sama činjenica da se je žrtva odlučila u dva navrata obratiti skloništu za žrtve obiteljskog nasilja, pored ostalih provedenih dokaza, ukazuje na sustavno zlostavljanje. Pritom valja naglasiti da žrtve obiteljskog nasilja, zbog raznih okolnosti i razloga (sram i stid, egzistencijalna ugroženost i sl.) često od okoline, pa i svojih najbližih, kriju pravo stanje stvari i odnose u obitelji pa u tom smislu treba tumačiti verbalno poricanje nasilja žrtve u razgovoru s J. T., kao i to da optuženik nije registriran kao obiteljski nasilnik te činjenicu da djelatnici Centra za socijalnu skrb u S. u postupku vezano uz odluku kod koga ću živjeti zajedničko dijete M. Đ., nisu utvrdili nikakav oblik zlostavljanja, a na što ukazuje optuženik u žalbi.

6.2. Optuženik u žalbi također ističe da pojedine radnje opisane u činjeničnom opisu izreke presude ne predstavljaju zlostavljanje koje bi tvorile kvalifikatorni oblik kaznenog djela posebno upirući na svađanje i spočitavanje žrtvi da ima ljubavnika. Međutim, prvostupanjski sud ispravno ukazuje (18. strana, 1. – 2. odlomak) da se u konkretnom slučaju radi o ukupnosti ponašanja optuženika prema žrtvi (radnje opisane u činjeničnom opisu) koje predstavlja zlostavljanje kao specifični oblik nasilja te osnovano daje naglasak na radnje koje i same po sebi imaju kvalifikatornu težinu, pri čemu se doista pojedine opisane radnje na koje ukazuje optuženik, možda promatrane izolirano tako ne bi mogle definirati. Ovdje posebno valja ukazati da ispravan zaključak prvostupanjskog suda, po kojem se sveukupno ponašanje

optuženika ispravno smatra zlostavljanjem, potvrđuje i činjenica da je V. P. bila primorana promijeniti radno mjesto (iz S. na otok B.) kako bi se maknula od optuženika kako bi izbjegla da optuženik dolazi na njeno radno mjesto i tamo joj stvara neugodnosti.

7. Nadalje, optuženik smatra da se za sada ne može zaključiti da bi se radilo o okrutnom ubojstvu jer je ostalo nedorečeno je li žrtva trpjela boli i patnje koje premašuju intenzitet bolova odnosno patnji koje se redovito vezane uz lišavanje života neke osobe. Povezano uz prethodno navedeno upućuje na nalaz i mišljenje vještaka dr. A. A. i utvrđenu kronologiju događaja po kojoj bi od prvog do posljednjeg uboda nožem prošlo nekih 16 sekundi i smatra s obzirom na nalaz mišljenje vještaka dr. Ž. K. po kojem je optuženik bio tempore criminis bitno smanjeno ubrojiv nije ispunjeni subjektivni element okrutnog načina počinjenja djela ubojstva, a nije objektivno ni dokazana disocijativna amnezija pa je činjenično stanje u tom dijelu nepotpuno utvrđeno.

7.1. Međutim, prvostupanjski sud se osnovano poziva na nalaz i mišljenje vještaka za sudsku medicinu i patološku anatomiju dr. A. A. (list 469-470 i 669 spisa) po kojem su, pored nesporno utvrđene kronologije i trajanja događaja, tri ubodno rezne rane koje su prodrle u prsni koš i oštetile srce, pluća i plućnu arteriju morale nastati posljednje ili među posljednjim što podrazumijeva da je žrtva u svjesnom stanju zadobila dvadeset ubodnih rana i da je pritom morala trpjeti strah vrlo snažnog intenziteta tj. „smrtni strah“, a na intenzitet boli, muke, patnje i straha (prelaze razinu koja obično prati usmrćenje) ukazuje činjenica da se kritične zgode i pomokrila. Ovdje valja dodati da, s obzirom na sve prethodno navedene okolnosti, očito nije od značaja teoretska mogućnost na koju, na pitanje obrane, upućuje vještak, da veliki utjecaj adrenalina kao posljedica straha i prepasti, može umanjiti bol, kao niti teoretsko razmatranje vještaka psihijatra dr. Ž. K. (list 671 spisa) o kompleksnoj problematici osjećaja boli. Stoga prvostupanjski sud valjano zaključuje (21. strana, 2. odlomak) da je u konkretnom slučaju kazneno djelo ubojstva ostvareno na osobito okrutan način te da je optuženik, i s obzirom na njegova osobna svojstva (životna dob, iskustva iz Domovinskog rata), bio svjestan da višestrukim ubadanjem nožem u tijelo žrtve nanosi teške bolove i patnje te da želi njezinu smrt. Pritom valja ukazati, suprotno žalbenim navodima, da s obzirom na utvrđenu smanjenu ubrojivost, je kod optuženika očuvana sposobnost shvaćanja značenja svojeg postupanja (intelektualni element ubrojivosti), odnosno mogućnost vladanja voljom kao i aktualnu svijest o djelu (intelektualni element namjere). Također treba ukazati da prvostupanjski sud osnovano, suprotno žalbenim navodima, nije dao relevantni značaj činjenici utvrđenoj po vještaku psihijatru dr. Ž. K. (list 671. spisa) o disocijativnoj amneziji jer eventualno postojanje u odnosu na konkretni događaj ne utječe na ostvarenje svih obilježja kaznenog djela.

8. Stoga ovaj drugostupanjski sud nalazi da je prvostupanjski sud nakon temeljite analize i ocjene provedenih dokaza, pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje te izveo valjane zaključke o bitnim činjenicama i to na prihvatljiv i dostatan način obrazložio u presudi.

9. Optuženik se žali i u odnosu na kaznu smatrajući da je ista prestroga te da sud nije uzeo u obzir sve okolnosti koje utječu na kaznu. Posebno upire na činjenicu da optuženik do sada nije prekršajno ni kazneno osuđivan te da je tempore criminis bio bitno smanjeno ubrojiv, te da je sudionik Domovinskog rata i hrvatski ratni vojni

invalid, kao i život optuženika prije počinjenja kaznenog djela, nedaće i tragedije koje su ga pratile i samim time obilježile. Smatra da je prvostupanjski sud također kao olakotnu okolnost treba uzeti korektno držanje pred sudom te iskazano kajanje i isprike obitelji pokojne V. P. kao i životnu dob (... godina). U odnosu na utvrđene otegotne okolnosti smatra da je sud neosnovano cijenio okolnosti koje predstavljaju kvalifikatorne okolnosti pa ulaze u biće kaznenog djela te ih je sud dvostruko vrednovao dok je nož počeo nositi od dana kada je napadnut od strane trećih osoba.

9.1. Naime, prvostupanjski sud je u smislu članka 47. KZ/11., kao olakotne okolnosti ispravno utvrdio činjenicu da je optuženik tempore criminis bio bitno smanjeno ubrojav te da je neosuđivan. Sud osnovano kao olakotnu okolnost nije uzeo u obzir korektno držanje pred sudom jer se radi o pretpostavljenom ponašanju i dužnosti svih građana, pa bi se tek suprotno ponašanje moglo smatrati kao otegotna okolnost, kao ni iskazano žaljenje i kajanje zbog počinjenog kaznenog djela kao i isprika obitelji žrtve koje prvostupanjski sud ne smatra iskrenim (prvostupanjski sud upućuje na optuženikovo pismo predsjedniku vijeća - list 681) uz obrazloženje koje, suprotno žalbenim navodima, prihvaća i ovaj drugostupanjski sud. Također prvostupanjski sud osnovano nije kao olakotnu okolnost uzeo u obzir činjenicu optuženikovog sudjelovanja u Domovinskom ratu kao pripadnika Hrvatske vojske jer bi baš zato optuženik trebao biti u većoj mjeri svjestan vrijednosti i nepovredivosti ljudskog života i tijela tim više što je, po vlastitom iskazu, hrvatski ratni vojni invalid (zaključak se odnosi i na činjenicu, koju tuženik ističe u tijeku postupka, da je bio svjedok ubojstva vlastitog brata) kao i srednju životnu dob (...) godina. U odnosu na preostale žalbene navode koje se odnose na razvijanje optuženikove psihičke bolesti, valja ukazati da po nalazu i mišljenju vještaka psihijatra dr. Ž. K. optuženik ne boluje od duševne bolesti niti razvojne zaostalosti dok tempore criminis pokazuju obilježja razvijene kliničke slike poremećaja trajne promjene ličnosti u sklopu osnovne bolesti (list 392 spisa), a što je sve sastavni dio zaključka da je bio bitno smanjeno ubrojav a što je prvostupanjski sud cijenio kao olakotnu okolnost.

9.2. Kao otegotne okolnosti sud prvog stupnja osnovano uzima vrijeme i mjesto počinjenja kaznenog djela (trgovački centar „L.“) na kojem se je tada nalazio veći broj osoba (sigurno traumatizirani viđenim okrutnim ubojstvom) te da je sa sobom donio nož duljine 30 centimetara što ukazuje na povećani stupanj organiziranosti i planiranja. Vezano uz navedeno očito prvostupanjski sud smatra kao nevjerodostojnu obranu optuženika (ponavlja kao žalbene navode) o tome da je nož nosio sa sobom kao sredstvo obrane jer se po dimenzijama i obliku doista radi o potpuno nepodesnom sredstvu na nošenje, kako optuženik navodi „zataknutim za hlače“. Prvostupanjski sud osnovano kao otegotnu okolnost uzima u obzir i teške posljedice, u prvom redu u odnosu na zajedničko dijete M. Đ., kojeg je ubojstvom ostavio bez majke a što se u smislu članka 47. KZ/11. može smatrati skrivljenim učincima kaznenog djela.

10. Međutim, s obzirom na prethodno utvrđene olakotne i otegotnu okolnost, izrečena kazna dugotrajnog zatvora po prvostupanjskom sudu u trajanju od 38 (trideset osam) godina se ukazuje kao prestroga pa je kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od 35 (trideset pet) godina u konkretnom slučaju primjerena osobnim prilikama optuženika, te će po ocjeni ovog drugostupanjskog suda u cijelosti ispuniti zakonsku svrhu kažnjavanja propisanu člankom 41. KZ/11., i dostatna je da se izrazi društvena osuda za počinjeno kazneno djelo, kao i da utječe na optuženika i sve ostale da se suzdrže od činjenja kaznenih djela.

11. S obzirom da žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja sadrži u sebi i žalbu zbog sigurnosne mjere i mjere oduzimanja predmeta, ovaj sud ispitujući prvostupanjsku presudu je utvrdio da je izrečena sigurnosna mjera na temelju članka 68. stavak 1., 2. i 3. KZ/11. zakonita i osnovana te da je prvostupanjski sud iznio razloge (25. strana, 4. i 5. odlomak) koje u potpunosti prihvaća i ovaj drugostupanjski sud, a također nalazi da su ispunjene sve činjenične pretpostavke za oduzimanje predmeta iz članka 79. stavak 2. KZ/11., s obzirom na to da je oduzeti nož bio uporabljen za počinjenje predmetnog kaznenog djela.

12. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud, ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti, u skladu s člankom 476. stavak 1. točka 1. i 2. ZKP/08. nije našao da bi bile ostvarene bitne povrede odredaba kaznenog postupka ni povrede kaznenog zakona na štetu optuženika, a na koje povrede drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

13. Stoga je primjenom odredbe članka 486. ZKP/08. trebalo odlučiti kao u izreci ove presude.

U Zagrebu 22.veljače 2023.

Predsjednik vijeća
Ivan Turudić, univ. spec. crim. v.r.

POUKA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ove drugostupanjske presude stranke imaju pravo žalbe u roku 15 dana od dana dostave pisanog opravka. Žalba se podnosi putem prvostupanjskog suda u dovoljnom broju primjeraka, a o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u trećem stupnju.